

Code-nummer	Aard van de fractuur	Aantal	Aantal in procenten	Percentage operatieve therapie	Letaliteit per 100 gevallen	Gemiddelde verpleegduren in dagen
820.0	Collumfractuur, gesloten	1737	59	69	14	61
820.2	Trochantere fractuur, gesloten	770	26	61	14	62
820.4	Heupfractuur (plaats niet nader omschreven) gesloten	275	9	58	14	52
820.1	Gecomplieerde collumfractuur	40	1	62	18	55
820.3	Gecomplieerde trochantere fractuur	27	1	70	19	76
820.5	Heupfractuur (plaats niet nader omschreven) gecompliceerd	30	1	63	7	62
820.9	Laat gevolg, ieder gedeelte	71	2	68	7	59
	Totaal	2950	100	65	14	61

van 1965 verder is onderverdeeld dan voorheen het geval was. Daardoor is het met ingang van 1969 mogelijk geworden de verschillende lokalisaties van de fractuur afzonderlijk te bezien en na te gaan of tussen deze lokalisaties essentiële verschillen bestaan met betrekking tot de onderwerpen, die in de bedoelde mededeling van de Stichting Medische Registratie worden behandeld. Deze onderwerpen waren de volgende: *a.* de aard van de toegepaste therapie (al of niet operatief); *b.* de geregistreerde letaliteit, en *c.* de gemiddelde verpleegduren.

De gegevens over 1969 zijn vermeld in de tabel.

De beide eerstvermelde lokalisaties omvatten te zamen 85 pct van het totale aantal gevallen en beheersen dus het beeld. De letaliteit bedroeg 14 pct, zowel van de mediale als van de trochantere fracturen. De gemiddelde verpleegduren van de beide aandoeningen was vrijwel gelijk en het percentage operatief behandelde gevallen was van dezelfde orde.

Tenslotte dient bedacht te worden, dat op het moment, waarop de indicatie tot klinische behandeling wordt gesteld, zelden of nooit bekend zal zijn of men met een mediale dan wel met een meer laterale fractuur te maken heeft. Er is daarom weinig reden te veronderstellen, dat bepaalde ziekenhuizen vooral mediale, andere vooral trochantere fracturen zullen aangeboden krijgen.

Op grond van dit alles lijkt er weinig bezwaar tegen te bestaan beide fracturen onder één hoofd te behandelen, althans in dit geval, waarbij slechts de drie hierboven vermelde onderwerpen aan de orde werden gesteld en waarbij niet werd ingegaan op gegevens van geheel andere aard, zoals bijvoorbeeld het functionele eindresultaat.

Wanneer thans blijkt, dat tussen de ziekenhuizen grote verschillen in wijze van behandeling bestaan (minder dan 30 pct operatieve therapie tot meer dan 90 pct), lijkt het verantwoord hieruit op te maken, dat deze verschillen voornamelijk berusten op verschillen in indicatiestelling door de desbetreffende chirurgen en niet in de eerste plaats op verschillen in aard van de behandelde patiënten of lokalisatie van de fractuur. Soortgelijke opmerkingen zijn, naar het mij voorkomt, van toepassing op de gevolgtrekkingen, die in de onderhavige mededeling zijn gemaakt over de letaliteit en de gemiddelde verpleegduren.

HET VOORSCHRIJVEN VAN EEN GENEESMIDDEL EN DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE ARTS

Een meisje consulteerde haar huisarts wegens klachten over acne. Toen een smeerseltje geen effect had, werd zij verwezen naar een huidarts, die tetracycline voorschreef. In plaats daarvan verstrekte de apothekhoudende huisarts chlooramfenicol. Zij gebruikte zestig tabletten (misschien negentig) in een tijdsverloop van 5 maanden. Er ontstonden toen bloedingen en het meisje overleed kort daarna aan een pancytopenie ten gevolge van aplasie van het beenmerg. Zij was het enige kind van haar ouders, die een klacht bij het Medisch Tuchtcollege indienden. Er volgde een berisping van de huisarts (*Med. Contact (Amst.)* 19 februari 1971; *Ned. T. Geneesk.* (1971) bl. 382). De aangeklaagde beriep zich op een bekend Nederlands handboek waarin chlooramfenicol als geneesmiddel bij acne wordt genoemd. Nota bene!

In de Verenigde Staten van Amerika overleed een kind onder dezelfde verschijnselen, eveneens na het gebruik van chlooramfenicol. Een klacht volgde en een jury-rechtbank kende de ouders een schadevergoeding toe van 215.000 dollar. Schuldig werden bevonden de arts die chlooramfenicol had voorgeschreven, de osteopaat die vervolgrecepten had afgegeven en de farmaceutische industrie die het middel fabriceert. De artsenbezoekers van deze firma moedigen het gebruik van chlooramfenicol aan en ook op andere wijze, zo oordeelde de jury, was er sprake van „overpromotion” van de zijde van de industrie (*Clin-alert*, 16 februari 1971.)

Ik geef de voorkeur aan de behandeling van de klacht door het Medisch Tuchtcollege te Amsterdam.

Groningen, maart 1971

L. MEYLER

DE TOELAATBAARHEID VAN ORGAAN-EXTIRPATIE BIJ „STERVENDEN”

Collega SCHUURMANS STEKHOVEN (1971) scheidt in zijn beschouwing over bovengenoemd onderwerp de mogelijkheid van verwarring door in de aanhef de „decrebratie(decortiecatie)-problematiek” ter sprake te brengen. Noch „gedecorticeerden” (bij wie alleen de hersenschors is uitgeschakeld), noch „gedecerebreerden” (bij wie de hersenen rostraal van

het mesencefale niveau buiten functie zijn) komen voor het transplantatie-donorschap in aanmerking. Zij voldoen namelijk niet aan het voornaamste criterium van de „hersendood”, namelijk de irreversibele uitval van spontane ademhaling en bloeddrukregulatie ten gevolge van de uitschakeling ook van de caudaal van het mesencefaal gelegen gedeelte van de hersenen. Bij de „hersendode” patiënt kan het „leven” (in de klassieke betekenis) alleen in stand gehouden worden door heademing e.d. en na de extirpatie van het te transplanteren orgaan zal de beëindiging van de dan zinloze beademing de „klassieke” dood onmiddellijk doen intreden.

Literatuur: SCHUURMANS STEKHOVEN, W. (1971) *Ned. T. Geneesk.* **115**, 340.

Rotterdam, 21 februari 1971

J. W. G. TER BRAAK

BERICHTEN

BUITENLAND

Groot-Brittannië

Pseudomonas-sepsis in een intensive care unit. — In een afdeling voor intensive care van een Londens ziekenhuis ontwikkelde zich een sepsis bij drie patiënten die een hartoperatie hadden ondergaan. De sepsis bleek te zijn veroorzaakt door een ongewoon micro-organisme, *Pseudomonas cepacia* (vroegere naam: *Ps. multivorans*), dat voor de mens gewoonlijk niet pathogeen is, maar wel saprofytisch voorkomt. Bij nader onderzoek kon het micro-organisme worden geïsoleerd uit de heparine-zoutoplossing die bij de drie patiënten was geïnfundeerd, en voorts ook van de bloeddrukmonitor. Dit apparaat werd regelmatig gedesinfecteerd met Detergicide, een quaternaire ammoniumbase bevattend desinfectans. Nadat dit was vervangen door glutaraldehyde hebben zich geen verdere infecties bij patiënten voorgedaan. Intussen is men er niet achter gekomen hoe de *Pseudomonas* op het apparaat en in de heparine-zoutoplossing is terechtgekomen. (*Lancet*, 20 febr. bl. 375.)

Israël

Osteopaten toegelaten. — Het ministerie van gezondheid heeft bekendgemaakt dat doctoren in de osteopathie praktijk mogen uitoefenen in Israël. Om te worden toegelaten, moeten zij in het bezit zijn van een diploma van een osteopathische school in de Verenigde Staten en minstens vijf jaar geneeskunde hebben gestudeerd. Voorts is vereist een licentie voor de uitoefening van geneeskundige praktijk in de Verenigde Staten. De nodige documenten moeten worden geïseerd door een Israëliësch consulaat in de Verenigde Staten en in Israël worden overgelegd aan het ministerie van gezondheid, vergezeld van een toelatingsbewijs voor vestiging en een werkvergunning in Israël; als aan al deze voorwaarden is voldaan, zal een licentie voor de uitoefening van geneeskundige praktijk in Israël worden uitgereikt. (*J. Amer. med. Ass.*, 8 febr. bl. 992.)

Japan

Toenemende kankerfrequentie. — Gedurende de laatste zestig jaar is het sterftecijfer aan maligne ziekten en gezwellen in Japan voortdurend gestegen, en de stijging heeft in de laatste twintig jaar zelfs versneld plaatsgevonden. In 1950 bedroeg de kankersterfte 56 per 1000 inwoners, in 1968 was ze gestegen tot 114,3 per 1000. Ongeveer 56 pct van alle maligne aandoeningen wordt gevormd door maagkanker, het meest voorkomende maligne gezwel in Japan na de

tweede wereldoorlog. Uit dieet-analyses is gebleken dat de maagkankerpatiënten „minder melk drinken en meer Japanse pickles eten”. In wetenschappelijke kringen en door de regering worden maatregelen voorbereid om een verdere stijging van de kankerfrequentie tegen te gaan. Geholpen door de Wereldgezondheidsorganisatie heeft Japan een aantal onderzoekcentra gesticht om de etiologische en pathogenetische aspecten van kanker te bestuderen. Het vierde internationale kankeronderzoekcentrum werd afgelopen herfst in Tokio geopend. Massa-opsporingsonderzoekingen komen op gang. Hele bevolkingen van steden en dorpen worden röntgenologisch onderzocht op de aanwezigheid van kanker van het maagdarmkanaal. (*J. Amer. med. Ass.*, 8 febr. bl. 991.)

Nieuw-Guinea

Foetale neurologische afwijkingen door jodiumtekort.

— Endemisch cretinisme komt alleen voor in streken waar ook endemische krop heerst (het omgekeerde gaat niet op). Toen het duidelijk werd dat endemische krop berust op tekort aan jodium en dat ze kan worden voorkómen door toediening van jodium, drong de veronderstelling zich op dat ook het endemisch cretinisme een gevolg van jodiumtekort zou kunnen zijn. — In de geïsoleerd gelegen Jimivallei in de westelijke hooglanden van (Australisch) Nieuw-Guinea leeft een bevolking van ongeveer 8000 zielen; er heerst endemische krop en men heeft aangetoond dat er een tekort aan jodium is. In deze streek hebben PHAROAH, BUTTFIELD en HETZEL de werking nagegaan van intramusculair gespoten jodium-olie. Zij konden hiermede een bevredigende correctie van het jodiumtekort bereiken. Bij dit onderzoek werd een grote groep vrouwen niet, en een andere grote groep wel met het jodiumpreparaat behandeld. Gedurende een follow-up-periode van vier jaar werden uit de niet behandelde vrouwen 534 kinderen geboren, en uit de behandelde groep 498. Bij de eerste groep kinderen bevonden zich 26 cretins, bij de tweede groep 7. Op zichzelf is dit al een duidelijke aanwijzing van de beschermende werking van jodium. Maar bovendien bleek dat van de 7 cretins die uit behandelde vrouwen waren geboren, 6 waren geconcipieerd op een tijdstip toen de vrouw nog geen behandeling had ondergaan. (*Lancet*, 13 febr. bl. 308.)

Verenigde Staten

Synthese van groeihormon. — Begin van dit jaar beschreef Dr. CHOH HAO LI van de Universiteit van Californië te San Francisco „the total synthesis of a protein with HGH (human growth hormone) activity”. Dr. LI, in 1913 in Canton (China) geboren, heeft in de loop der jaren vijf van de zes hypofysehormonen geïsoleerd: ACTH, FSH, ICSH, LTH en HGH. Het zesde, TSH, werd geïsoleerd door P. G. CONDLIFFE. De thans geslaagde synthese heeft slechts 15 mg stof opgeleverd. Het HGH-molecule bestaat uit 188 aminozuren van 20 verschillende soorten, en heeft een molecuulgewicht van 21.500. Het is het grootste molecule dat ooit is gesynthetiseerd. Een foto in *Medical World News* (22 jan. bl. 17) toont de jeugdig uitziende biochemicus met zijn medewerker Dr. DONALD H. YAMASHIRO, die samen een model van het HGH-molecule demonstren.

Volledig herstel na hartstilstand van drie uur. — In een ingezonden mededeling in het *New England Journal of Medicine* (11 febr. bl. 334) beschrijft J. C. CLEVELAND een 14-jarige patiënt die tien dagen na verwijdering van een gangreneuze appendix opnieuw moest worden geopereerd voor de verwijdering van een in de vena iliofemorale en vena poplitea tot ontwikkeling gekomen thrombus. De ope-